

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ
Кафедра «Публічне управління, адміністрування та права»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою

д.н.держ.упр., доц. _____ Г.В.Ортіна

«__» _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Земельне право»

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

факультет агротехнологій та екології

2017– 2018 н.р

Робоча програма навчальної дисципліни «Земельне право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» ОКР Бакалавр. - Мелітополь, ТДАТУ. 2018 -16 с.

Розробники: Нестеренко О.М., викладач

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Публічне управління, адміністрування та право»

Протокол № _ від «__» ____ 20_ року

Завідувач кафедри «Публічне управління, адміністрування та право»

д.н.держ.упр. _____ Г.В.Ортіна

Схвалено методичною комісією факультету агротехнологій та екології для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Протокол № _ від «__» _____ 20_ року

Голова, доц. _____ О.В. Гранкіна

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>19 Архітектура та будівництво</u>	Варіативна	
Загальна кількість годин 120	Спеціальність: <u>193 «Геодезія та землеустрій»</u>	Курс	Семестр
Змістових модулів – 2		3-й, 1с	6-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 4 год. самостійна робота студента – 2 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	30
		Практичні заняття	14
		Самостійна робота	76
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною метою дисципліни «Земельне право» є вивчення загальної частини земельного права, в якій висвітлюється теорія земельного права, якій присвячені розділи: предмет і система земельного права; джерела земельного права України; земельно-правові норми і земельно-правові відносини; право власності на землю; право землекористування, зокрема оренди; право земельного сервітуту, право добросусідства; гарантії прав на землю; державне управління у сфері використання та охорони земельних ресурсів; правове регулювання обігу земельних ділянок; правова охорона земель.

У другій — особливій частині — викладається правовий режим земель сільськогосподарського призначення; земель житлової і громадської забудови, промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та інших категорій. Також викладається правове регулювання охорони і використання земель водного фонду.

Досягнення цієї мети розкривається через наступні **завдання**:

- 1) засвоєння основних теоретичних положень науки земельного права України;
- 2) вивчення системи земельного законодавства України;
- 3) вивчення сутності основних інститутів галузі земельного права України;
- 4) оволодіння сучасною земельно-правовою термінологією;
- 5) формування у студентів необхідних вмінь і навиків застосування на практиці цінностей земельного права та вітчизняного земельного-правового досвіду;
- 6) підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Земельне право» студенти повинні оволодіти наступними компетенціями:

Знати:

- 1) предмет та основні поняття земельного права;
- 2) джерела земельного права;
- 3) викладені правові знання про землю і земельно-правові відносини в Україні.

Вміти:

- 1) практично застосовувати норми земельного законодавства;
- 2) давати усні і письмові довідки з питань земельного права України;
- 3) складати основні види документів, які впливають із застосування норм земельного права;

4) обґрунтовувати підстави та порядок використання громадянами передбачених Конституцією прав на землю та інтересів громадян і юридичних осіб України і т.д.

Навчання будується з використанням активних методів: поєднання аудиторних занять із самостійною роботою. Кожна тема доповнена переліком основних питань і списком літератури. Виконання завдань покликане сприяти розвитку в студентів аналітичного мислення, вміння самостійно працювати з нормативними актами, систематизувати отримані знання.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1.: Загальна частина земельного права

Тема 1. Предмет, принципи і система земельного права [1, с.3...31; 7, с. 2...23;]

1. Предмет, його особливості та методи земельного права
2. Принципи земельного права
3. Система земельного права
4. Місце земельного права в системі права
5. Джерела земельного права

Тема 2. Земельні правовідносини [1, с.32...64; 2, с. 24...53;]

1. Поняття та види земельних правовідносин
2. Склад земельних правовідносин
3. Підстави виникнення, зміни чи припинення земельних правовідносин

Тема 3. Правове регулювання управління у галузі використання та охорони земель [1, с.65...99; 2, с. 54...83;]

1. Поняття, зміст та суб'єкти управління у галузі використання та охорони земель
2. Система і функції управління у галузі використання та охорони земель
3. Система і повноваження органів управління у галузі використання та охорони земель
4. Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень
5. Планування використання земель
6. Землеустрій
7. Контроль за використанням та охороною земель
8. Моніторинг земель
9. Державний земельний кадастр
10. Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель

Тема 4. Правове регулювання ринкового обігу земельних ділянок [1, с.100...144; 2, с. 84...112;]

1. Інституційно-функціональне забезпечення ринкового обігу прав на земельні ділянки

2. Юридична природа ринкового обігу земельних ділянок
3. Продаж земельних ділянок державної або комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах (земельних торгах)
4. Вилучення земельних ділянок для суспільних потреб

Тема № 5 Правова охорона земель [1, с.145...176; 2, с. 112...142;]

1. Поняття і зміст правової охорони земель
2. Суб'єкти та об'єкти правової охорони земель
3. Нормування і стандартизація у галузі охорони земель
4. Рекультивация земель
5. Консервація земель
6. Особливості правової охорони ґрунтів

Змістовний модуль 2. Спеціальна частина земельного права

Тема 1. Загальна характеристика права власності на землю [1, с.145...176; 2, с. 112...142;]

1. Визначення права власності на землю
2. Суб'єкти та об'єкти права власності на землю
3. Підстави та порядок виникнення права власності на землю
4. Права та обов'язки власників земельних ділянок
5. Підстави та порядок припинення права власності на землю

Тема 2. Право землекористування [1, с.206...247; 2, с. 177...204;]

1. Загальна характеристика права землекористування
2. Суб'єкти та об'єкти права землекористування
3. Підстави та порядок виникнення права землекористування
4. Права та обов'язки землекористувачів
5. Порядок та підстави припинення права землекористування
6. Правове регулювання оренди землі

Тема 3. Обмеження та гарантії прав на землю [6, с.362..652; 7, с. 291...350;]

1. Поняття та класифікація обмеження прав на землю
2. Обмеження прав на землю, які випливають із права добросусідства
3. Право земельного сервітуту
4. Емфітевзис та суперфіцій
5. Поняття гарантій прав на землю
6. Способи захисту прав на землю
7. Відшкодування збитків у разі порушення земельного законодавства
8. Вирішення земельних спорів

9. Механізм реалізації прав на землю

Тема 4 Особливості правового регулювання різних категорій земель

1. Загальна характеристика складу та цільового призначення земель
2. Правове регулювання земель сільськогосподарського призначення
3. Поняття і склад земель житлової та громадської забудови
4. Правове регулювання земель лісгосподарського призначення
5. Правове регулювання земель водного фонду
6. Загальна характеристика земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Тема 5 Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються

1. Поняття, склад та використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення
2. Правове регулювання земель оздоровчого призначення
3. Визначення, склад та використання земель рекреаційного призначення
4. Правове регулювання земель історико-культурного призначення

Тема 6 Відповідальність за порушення земельного законодавства

1. Загальна характеристика відповідальності за порушення земельного законодавства
2. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності
3. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	сем. (пр.)	СРС	
Змістовий модуль 1. Загальна частина земельного права							
1,2	Лекція 1,2	Предмет, принципи і система земельного права	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 1	Предмет, принципи і система земельного права	-		2	-	6
	Самостійна робота 1,2	Предмет, принципи і система земельного права	-	-	-	6	2
3	Лекція 3	Земельні правовідносини	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 3	Земельні правовідносини	-		1	-	6
	Самостійна робота 3	Земельні правовідносини	-	-	-	6	2
4	Лекція 4	Правове регулювання управління у галузі використання та охорони земель	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 4	Правове регулювання управління у галузі використання та охорони земель	-		1	-	6
	Самостійна робота 4	Правове регулювання управління у галузі використання та охорони земель	-	-	-	6	2
5	Лекція 5	Правове регулювання ринкового обігу земельних ділянок	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 5	Правове регулювання ринкового обігу земельних ділянок	-		1	-	6
	Самостійна робота 5	Правове регулювання ринкового обігу земельних ділянок	-	-	-	6	2

6	Лекція 6	Правова охорона земель	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 6	Правова охорона земель		-	1	-	6
	Самостійна робота 6	Правова охорона земель	-	-	-	8	2
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 1 - 50 год.			12	-	6	32	50
Змістовий модуль 2.							
7	Лекція 7	Загальна характеристика права власності на землю	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 7	Загальна характеристика права власності на землю			1	-	5
	Самостійна робота 7	Загальна характеристика права власності на землю	-	-	-	7	2
8,9	Лекція 8,9	Право землекористування	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 8,9	Право землекористування	-	2	1	-	5
	Самостійна робота 8,9	Право землекористування	-	-	-	7	1
10,11	Лекція 10,11	Обмеження та гарантії прав на землю	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 10,11	Обмеження та гарантії прав на землю	-		2	-	5
	Самостійна робота 10,11	Обмеження та гарантії прав на землю	-	-	-	7	1
12,13	Лекція 12, 13	Особливості правового регулювання різних категорій земель	4	-	-	-	-
	Практичне заняття 12,13	Особливості правового регулювання різних категорій земель	-		2	-	5
	Самостійна робота 12, 13	Особливості правового регулювання різних категорій земель	-	-	-	7	2

14	Лекція 14	Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 14	Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються	-	-	1	-	5
	Самостійна робота 14	Правове регулювання використання земель, що особливо охороняються	-	-	-	7	2
15	Лекція 15	Відповідальність за порушення земельного законодавства	2	-	-	-	-
	Практичне заняття 15	Відповідальність за порушення земельного законодавства	-	-	1	-	5
	Самостійна робота 15	Відповідальність за порушення земельного законодавства	-	-	-	9	2
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2	-	-	-	-	10
Всього за змістовий модуль 2 – 70 год.			18		8	44	50
Всього з навчальної дисципліни - 120 год.							100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Предмет, його особливості та методи земельного права
2. Принципи земельного права
3. Система земельного права
4. Місце земельного права в системі права
5. Джерела земельного права
6. Поняття та види земельних правовідносин
7. Склад земельних правовідносин
8. Підстави виникнення, зміни чи припинення земельних правовідносин
9. Поняття, зміст та суб'єкти управління у галузі використання та охорони земель
10. Система і функції управління у галузі використання та охорони земель
11. Система і повноваження органів управління у галузі використання та охорони земель
12. Встановлення та зміна меж адміністративно-територіальних утворень
13. Планування використання земель
14. Землеустрій
15. Контроль за використанням та охороною земель
16. Моніторинг земель
17. Державний земельний кадастр
18. Економічне стимулювання раціонального використання та охорони земель
19. Інституційно-функціональне забезпечення ринкового обігу прав на земельні ділянки
20. Юридична природа ринкового обігу земельних ділянок
21. Продаж земельних ділянок державної або комунальної власності або прав на них на конкурентних засадах (земельних торгах)
22. Вилучення земельних ділянок для суспільних потреб
23. Поняття і зміст правової охорони земель
24. Суб'єкти та об'єкти правової охорони земель
25. Нормування і стандартизація у галузі охорони земель
26. Рекультивация земель
27. Консервація земель
28. Особливості правової охорони ґрунтів

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №2

1. Визначення права власності на землю
2. Суб'єкти та об'єкти права власності на землю
3. Підстави та порядок виникнення права власності на землю
4. Права та обов'язки власників земельних ділянок
5. Підстави та порядок припинення права власності на землю
6. Загальна характеристика права землекористування
7. Суб'єкти та об'єкти права землекористування
8. Підстави та порядок виникнення права землекористування
9. Права та обов'язки землекористувачів
10. Порядок та підстави припинення права землекористування
11. Правове регулювання оренди землі
12. Поняття та класифікація обмеження прав на землю
13. Обмеження прав на землю, які впливають із права добросусідства
14. Право земельного сервітуту
15. Емфітевзис та суперфіцій
16. Поняття гарантій прав на землю
17. Способи захисту прав на землю
18. Відшкодування збитків у разі порушення земельного законодавства
19. Вирішення земельних спорів
20. Механізм реалізації прав на землю
21. Загальна характеристика складу та цільового призначення земель
22. Правове регулювання земель сільськогосподарського призначення
23. Поняття і склад земель житлової та громадської забудови
24. Правове регулювання земель лісогосподарського призначення
25. Правове регулювання земель водного фонду
26. Загальна характеристика земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення
27. Поняття, склад та використання земель природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення
28. Правове регулювання земель оздоровчого призначення
29. Визначення, склад та використання земель рекреаційного призначення
30. Правове регулювання земель історико-культурного призначення
31. Загальна характеристика відповідальності за порушення земельного законодавства
32. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності
33. Види юридичної відповідальності за земельні правопорушення

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Аграрне право/ За редакцією О. О. Погрібного —К.: Істина., 2007. — с.248.
2. Аграрне право України . /За редакцією В. З. Янчука. —К.: Юрінком, 2000. —с.364.
3. Екологічне право України. / А. П. Гетьман , М. В. Шульга— К.: Юрінком,2005. —с.262.
4. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України. / Б. М. Данілішин . .— К. .: Юрінком Інтер, 1999. —118 с.
5. Право власності на землю та його захист. / М.І Камлик. — К. .: Юрінком Інтер, 2002. —208 с.
6. Земельне право. / М.Г. Ковтун. .— К. .: Юрінком Інтер, 2002. —177с.
7. Аграрне, земельне та екологічне право України . / О.О. Погребний, І.І Каракаш .— К. .: Юрінком Інтер, 2002. —256 с.

Допоміжна

8. Конституція України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
9. Водний кодекс України. / — К., Юрінком Інтер, 2006.
10. Земельний кодекс України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
11. Лісовий кодекс України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
12. Цивільний кодекс України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
13. Господарський кодекс України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
14. Кримінальний кодекс України. /— К., Юрінком Інтер, 2007.
15. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 16.06.1991р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991.—№41.
17. Закон України «Про загальнодержавну програму розвитку сільського господарства» від 17.01.2002р. . // Відомості Верховної Ради України.— 2002.—№7.
18. Закон України «Про оренду землі» від 06.10.1998р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998.—№48.
19. Закон України «Про плату за землю» від 03.07.1992р., зі змінами від 06.06.2003р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992.—№32.
20. Закон України «Про колективне сільськогосподарське підприємство» від 14.02.1992р // Відомості Верховної Ради України. — 1992.—№40.

21. Закон України «Про тваринний світ» від 03.03.1993р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993.—№18.

22. Закон України «Про селянське (фермерське) господарство» від 22.06.1993р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993.—№33.

23. Закон України «Про сільськогосподарську кооперацію» від 17.06.1997р. // Відомості Верховної Ради України. — 1997.—№39.

24. Закон України «Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини» від 23.12.1997р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998.—№9.

Інформаційні ресурси

1. Література бібліотеки університету і методичного кабінету кафедри, зал електронних ресурсів ТДАТУ.
2. Література бібліотеки університету і методичного кабінету кафедри.
3. Сайт кафедри <http://www.tsatu.edu.ua/tstt/>
4. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
5. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
6. Internet:
7. <http://tamika-2000.narod.ru> - Твій правовий сайт
8. <http://www.farlep.net/~veritas> Спільнота юристів України